

הערל פרק שמיני יבמות

עו.

עין משפט נר מצוה

פא א טוע'ע י"ד סימן
רמב"ם סעיף לו
בהג"ה:
פב ב ימי פ"ט מהל'ה
אסורי ביאה הלכה יג
טוע'ע אה"ע סימן ד
סעיף י:

הגהות מהר"ב גרשנברג

א גמ' מלמד שהיה
רחבעם יושב בחקו של
דוד. י"ב ע"י בעשרה
מחמורת האמר אם כל מי
חלק ב' ס' י"ד דף מו
ע"כ ופירוט יד יהודה
שם:

תוספות ישנים

א עי' טעמא דר'
יהודה דלא דרשין ולא
מנחת תמוס דכתיב גבי
מנח' גנים אשר יולדו
המנוח מלאו בלידה א"כ
גלי קרא דנקבות אסורות
ועל אמרין לקמן (טו):
הצר השם שבהן שאין
כבוד קהל וא"ת כיון דס"ד
השאה שהיה זה גמור
אמאי מכשיר כ' יוסי בת גר
וגוית' לכהונה שהיה כמו
כן אין כבוד קהל שגא'ס
מטעה פסולה. דמאי
לכא' השם שבהן שג'ס
ז' עברה ועדיין לא
מסקינן דאית' ע' לקמן.
י"ל דלא שכיב רבי יוסי גר
וגוית' אין כבוד קהל כיון
דלית ביה ז' פגם כמו
באלמנה ל"ג שגא'ס
בעברה וחלל יצירתו
בעברה ועמוני אסור
בקהל: מה לכא' השם
שבהן שג'ס ז'ס בזה ז'
עברה. וא"ת ולמא' מנח'
עברת' שגא'ס מנחת'
לכא'ונה יוסת' שאין בזה ז'
עברה שהי' לא ביהמה ולא
יחיסת' יו' בעברה וא"ת
בהמה פסולה קל' לקהל חף
אז' פסול גר עמוני שפסול
בזה לכל הפחות לכהונה
דכי' נמי אמרין בפרק
עשרה יוסקין. י"ל דלא
שחינת' ליה הכא ז' השם
משום שאין שוין מחלל
בזה לכהונה ולא
לקהל ובמנח' פסולה בזה
חף לקהל ואין נראה.
י"ל דלא ל"ס ד' יוסקין סכר
כרש"ג דלמא' לעיל (טו).
גדר עמוני אין פוסל אשה
בביתא וא"כ איכא למפקד
מה לכא' השם שבהן שג'ס
פוסל' אשה בביתא תמא'ר
גדר עמוני. וא"ת ומנח' ליה
למחמורת' ה' טעמא י"ל
מדמכשיר' ר' יוסקין בת גר
עמוני ולא קפסול' לה מנח'
דינא על כרח' נר' ל'נו
לומר דסכר כרש"ג דלעיל
דלא ל'ו הכי הוה פסול לה
ר' יוסקין מדינא דחלל ומנח'
והא דקאמר הכא ו'ו כר'
יוסי ר"ל אז סכר כר' יוסי
דבת גר וגוית' כשרה
שפוט' דבת עמוני כשרה
דמאיכא נולד לפוסלה אי
מנח' באלמנה וכו' אבל
כרבי יוסקין מנח' לא סכר
דא' ר' יוסקין פליג דלעיל
(טו). אדרש"ג ור' יוסקין
ס"ל כרש"ג כדפירשית:

מסורת הש"ס

א (נעיל סט. ושי"ג).
ב קדושין ע: לקמן מה.
בכורות לה: א (נעיל מ).
קדושין ע"ה. ד' ג"ז שם.
ג קדושין ע"ה. ו' קדושין
כ' ושי"ג. ו' קדושין ע"ה.
ח' שם. ט' ע"כ.

תורה אור השלם

1. וְאֵת עֲמֻנָא שֶׁל
אֲבִיכֶם תַּחַת יְרֵכָה עַל
הַבָּמָה וְעֲמֻנָא בִן אִישׁ
וְשֵׁמוֹ יִתְּרָא הַיִּשְׂרָאֵלִי
אֲשֶׁר בָּא אֶל אֲבִיגַיִל בַּת
נָחֻשׁ אֲחֹתוֹ צִדְקָה אִם
יָדָבָר. שְׂמוּאֵל ב' ז' כה
וְאֲבִיגַיִל לָקָחָהּ אֶת
עֲמֻנָא וְאָבִי עֲמֻנָא יִתֵּר
הַיִּשְׂמְעֵאלִי.
דברי הימים א ב' ז'
3. לא יבא עמוני ומואבי
בקהל י' גם דור עשירי
לא יבא וְלֹא בִקְהָל י'
עד עולם: דברים נב' ד'
4. כל בבורה בת מלך
פנימה ממשבעות וְהָבָה
לְבוּשָׁה: תהלים מה י'
5. וְיִאמְרוּ אֵלָיו אֵיכָה
שָׁרָה אֲשֶׁתָּךְ וְיִאמְרוּ דָּהָה
בְּרֵאשִׁית יח ט'
6. על דבר אשר לא
קדמו אֲתֶכֶם בְּלָחֶם
וּבְמִיִּם בְּדֶרֶךְ בְּצֻאֲכֶם
מִמִּצְרַיִם וְאֲשֶׁר שָׂכַר
עֲלֶיךָ אֶת בְּלָעִם בֶּן בְּעֹזֵר
מִתּוֹרֹת אֲרָם נְהָרִים
לְקַלְלֶךָ: דברים נב' ה'
7. אָנָּה י' כ' אֲנִי עֲבָדְךָ
אֲנִי עֲבָדְךָ בֶּן אֲמִתָּה
פְּתַחְתָּ לְמוֹסְרִי:
תהלים קטו טו
8. רבות עשיתי אֲתָה י'
אֲלֹהִי נִפְלְאוֹתֶיךָ
וְנִחְשְׁתָּבְתָּךְ אֲלֵינוּ שָׂכַר
עֲדֶךָ אֲלֵךְ אֲנִי
וְאֲדַבְרָה עֲצֻמוֹת מִסְפָּר:
תהלים מ' ו'
9. אֲזַ אֲמַרְתִּי דָּהָה בְּאֵתִי
בְּמִגְדֹל סֶפֶר כְּתוּב בְּחַיִּי
תהלים מ' ח'
10. וּבְמֵה הַשֹּׁחַר עֲלָה
וְאֵינִי הַמְּלֻאָכִים בְּלוֹט
לְאֹמֵר קוֹם קוֹם אֶת
אֲשֶׁתְּךָ וְאֶת שְׂתֵי בְנֵיךָ
וְהַנְּמִצָּת אֶת חֲתָמָה בְּעֵינֵי
הַעֵרִי: בראשית יט טו
11. מִצָּאתִי דוֹד עֲבָדִי
בְּשָׂמֶךְ קָדְשִׁי מִשְׁחָתִי:
תהלים פט פא

הגהות הב"ח

א גמ' הכי מרגמו:
ב שם דלמא' עמוני
שגא'ס כ"ל וזיבת ודאי
נמחק:

מוסף רש"י

כל תלמיד חכם שמורה
הלכה וכו'. הלכה מהלכה
שגא' עמוני מאמר
(בכורות לה:). **אם** קודם
מעשה מורה. קודם
שגא' מעשה ל'ו היה גרול
לעמוני לתלמידיו (קדושין
נח). קודם שגא' מעשה
הלכה ל'ו (בכורות
לה:). אמרה להאי שמונה
לתלמידיו בשם ר'ו (קדושין
ע). שומעין לו. נאמן
לאומיה שבעת מעשה
(שם) ועשין מעשה
(בכורות לה:). ואם לאו
אין שומעין לו. אינו
נאמן להעיד בשם ר'ו, שגא' מחמת מעשה הכא
ל'ו הוא אמר כן (קדושין
ע). הויל' ודבר מדיע
הוא, שגא' בשביל מעשה
שגא' ל'ו אומיה (קדושין
נח). בת גר זכר. ואפילו
מישראלית, כבת חלל
זכר. ופסולה לכהונה, אכל
ז' גוית' משראל' כשרה (קדושין עו). שכן ביאתו בעבירה. באלמנה ו' לפיכך בת הנולדה מהן פסולה לכהונה שהי' יצירתה בעבירה (שם עו). חלל יובית. שגא' ישראלית שאין ביאתו בעבירה (שם עו).

אם קודם מעשה. שגא' הוראה ל'ו אמרה ושגא' לתלמידיו צנית
המדרש בשם רבו שומעין לו בשעת הוראה ואם לאו אין שומעין לו
שגא' מחמת מעשה הכא ל'ו אמרה: דהא שמואל וצית דינו קיים.
ומילתא דעבירה לגלויי הוא ולא משקר בה: הנה באלל דאין דרך
אשה ללאת מצינה: כפנאי. דאיכא
דנפקא ליה מעמוני ואיכא דנפקא
ליה מעל דבר: מוסרות. הן רלויות
שקשרין בהן העול: פסחם. שהתרת
את הנקבות: נעמה. אמו של
רחבעם וממנה ילאו מלכי בית דוד:
נפלאותיך ומחשבותיך אלינו. עלי
ועל רחבעם בן בני חשבת לטובה
כשהתרת את הנקבות: **אני אמרתי.**
בשעה שנמשחתי עתה בלחמי לגדולה
ומקרוצ פסקו לי גדולה זו ולא
ידעתי שמיני אברהם נכתבה עלי
במגילת ספר: **זס** גר עמוני. קא
סלקא דעתך עמוני שנתגיירה אשמו
עמו והורתה ולדתה כקדושה: בת
חלל פסולה לכהונה צ' עשרה יוסקין
ופלוגמא דרבי יהודה ור' יוסי בפרק
עשרה יוסקין: **מנח' ליה.** מנח' תימי
לן האי דמשום דאין ראוי ללח בקהל
בזה פסולה יותר משאר גרים הויל'
ונקבותיהן מותרות: **מנח' גדול**
באלמנה. דהויל' ואינו ראוי צה
בזה חללה ופסולה לכהונה: מה ל"ג
שכן ביאתו בעבירה. תאמר בעמוני
שגא' עמונית שאין ביאתו בעבירה:
חלל זכר יובית. שמותר צבת ישראל
ואין ביאתו צה בעבירה וצמו פסולה
לכהונה: מה לחלל שכן יצירתו בעבירה.
שגא' אציו ואמו בעבירה תאמר
בעמוני שאין יצירתו בעבירה: **כ"ג**
יובית. שאין יצירתו בעבירה וצמו
מאלמנה פסולה: **הז' השם שבהן**
שאין כבוד קהל. אין כשאר רוצ'
ישראל שהי' יס כזול' ז' פגוס כהן
גדול ביאתו בעבירה חלל יצירתו
בעבירה עמוני אינו ראוי ללח בקהל:
ז' עבירה. בת כהן גדול יצירתה
בעבירה צה חלל יצירת אביה בעבירה
תאמר בעמונית שאין עבירה לא
ביצירתה ולא ביצירת אביה ופשיטא
שכשרה: **אמר ליה אין.** ולקמן י' יליך
מעמוני: **זס** גר עמוני ומלרי שני.
שגא' צה ישראל וציאתו בעבירה:
דמי

מנא ליה דיליף מב"ג באלמנה **מה** ל"ג באלמנה שכן ביאתו בעבירה
חלל יובית מה לחלל שכן יצירתו בעבירה כ"ג יובית **ו** יוסקין הדין לא
ראי זה כראי זה ולא ראי זה כראי זה הצד השווה שבהן שאינו ברוב
קהל ובתו פסולה אף כאן שאינו ברוב קהל ובתו פסולה מה להצד השווה
שבהן שכן יס בהן צד עבירה דלמא **י** ודאי בעמוני שגשא בת
ישראל קאמרת יא"ע"ג דביאתו בעבירה בתו כשרה א"ל אין דכי אתא
רבינ א"ר יוחנן יבת גר עמוני ובת מצרי שני רבי יוחנן אמר כשרה ור"ל
אמר פסולה ר"ל אמר פסולה דיליף לה מב"ג באלמנה ר' יוחנן אמר כשרה
דמי

אם קודם מעשה אמרה שומעין לו. אר"ת דהיינו דוקא היכא
דהוא עצמו נוגע בדבר כגון יתרא שיהי' נר'ך לאותה
הוראה שהי' צה יס נשא כדכתיב אשר צא אל אביגיל צה נחש
ואמרין צפ"ק דצנא בחרא (דף יד. וס) צה מי שמת צעטיו של
נחש וכן בפרק נושאין על האנוסה
(לקמן דף נח. וס) גבי גר שהעיד על
אשמו ושבעה בניו וצפ" עשרה יוסקין
(קדושין דף ע:). גבי עובדא דרבי יהודה
צכל דוכתא דמייתי לה היו הן לריבין
לאותה הוראה אכל אם אין לריבין
לאותה הוראה שומעין לו אע"פ שלא
אמרה עד שעת מעשה:
בתנאי עמוני ולא עמונית.
וא"ת לר' יהודה תקשי
ליה מצרי ולא מצרית ואמר ר"י דגבי
עמוני ומואבי היה לו לקל' ולכתוב
עמוני ומואב הלכך מדכתיב עמוני
ומואבי אית לן למדרש דלמעט עמונית
ומואבית קאמי אכל מצרי אם היה
כותב מצרים היה מאריך יותר והא'
דכתיב אדומי ולא כתיב אדום אכל
מצרי כתיב אדומי א: **הבא בתיב**
במצאתי דוד. אע"פ שדוד עצמו
אמרה צרות הקודש אמרו:

מביתן גדוד באלמנה מה ל"ג
בו'. תימא דמייתי לרבי
יוסי האי דינא דכ"ג באלמנה וחלל
דאפילו לרבי יהודה לית ליה האי דינא
משום דאיכא למיפקר כדפריך הכא
מה להל' השם שבהן שכן יס צהן ז'
עבירה כדלמא בפרק בתרא דקדושין
(דף ע"ה. וס) והוה ליה לאמאי דינא
דדאין מיניי' ר' יהודה צבת גר זכר
צבת חלל זכר מחלל ומנח' ראשון
כדלמא הסם ומיהו לעינן שאר צנות
גרים איכא למימר לית ליה לרבי יוסי
דינא דר' יהודה דלא חשיב ליה ז'
השם שאינו כבוד קהל כיון דגר ראוי
לקהל וכן פירש בקונטרס הסם
ארצי אליעזר בן יעקב דפליג ארצי
יהודה אכל הכא גר עמוני דחשיב
הוא ז' השם כדלמא הכא כיון דאין
הוא ללח בקהל קשה לאמאי לא נדון
לר' יוסי מחלל ומנח' ראשון שפסול
צה עמוני שגא' עמונית לכהן אע"ג
שראיה ללח בקהל וי"ל דקסבר ר'
יוסי כיון צבת מצרי ראשון אינה
ראיה ללח בקהל אין לעשות ז'
השם מפסול כהונה ופסול קהל ללמוד
מהא' צעלמא לפסול כהונה ואין
להקשות דיליף פסול' גר צביאתו
מחלל ומנח' ראשון דהשגא' יס לעשות
ז' השם כיון שאין אנו צאין לעשות
ז' השם ממנה ממנה צצנותיהן
פסולין ו' לקהל ו' לכהונה אלא ממנה
שאין כבוד קהל דגר חשוב כבוד
קהל לצנן כדפירשית ועוד דמה
לנך שכן זרעם פסול תאמר בגר
שצמו כשרה אכל קשה דמחזיר
ל'ו לרצנ' לא ילפינן ממיאסור
הז' אפילו לפסול צביאתו כהונה ורבי יהודה ודאי יליף צמה הז'
מק"ו דאלמנה דעובד כוכבים ועצד הז' על צה ישראל הולד פגוס הא איכא למימר לרבי יוחנן צה גר עמוני שגא' צה ישראל יובית
שאיסורי שיה צכל וצמו כשרה ולרצן שמעון בן גמליאל דקאמר בפרק אלמנה (לעיל דף סט). דגר עמוני אינו פוסל צביאתו אמי
שפיר אכל לת"ק ורבי יוסי קשיא ומיהו ממנח' שני אין להקשות תובית דמה למנח' שכן עשה: **ריש' אקיש אמר פסולה.** הקשה
הר' משה כהן דלעיל (ס) משמע דלכולי עלמא צה עמוני ומנח' שני כשרה לכהונה דלמא מנח' איכא צין מנח' קמא לר' יוסי א"ר
יוחנן מצרי שני איכא צינייהו כ' לפסוקי מצרי שני דאין זרעו פסול כמו כהן גדול באלמנה וגבי גר עמוני קאמר דאין כל זרעו
פסול אלמא צמו כשרה לכהונה ואמר ר"י דסוגיא דהתם ר' יוחנן קאמר ליה דלמא ר'ו כשרה אכל ריש לקיש דפוסל הכא איכא
דמנח' קמא דפסיל התם היינו משום דזרעו פסול ולא יפרש מילתיה דת"ק כמו שמפרש ר' יוחנן מה כהן גדול צביאתו בעבירה כ' דא"כ
הוה משמע דמודה לר' יוסי דמצרי שני אין זרעו פסול אלא למנח' קמא נמי הוה נקט צמילתיה מה כהן גדול באלמנה שזרעו פסול כ'
דסבירא ליה צבת גר עמוני ומנח' שני זרעו פסול ור' יוסי דקאמר כל שזרעו פסול כ' וממעט מצרי שני אליצא דנפשיה נקיט האי לינשא:
מצרי